

Predicting the quality of life based on happiness and hope in single-parent teenagers

Mona. Goli¹, Behnam. Nemati Chelabi*², Mahsa. Rakavandi³ & Ehteram Sadat. Anvarian⁴

1. M.A of Family Counseling, Qom branch, Azad University, Qom, Iran.
2. M.A of Clinical Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
3. M.A of General Psychology, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
4. M.A in Counseling Department, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 25-34

Corresponding Author's Info
Email:

Nemati_b1983@yahoo.com

Article history:

Received: 2022/07/14

Revised: 2022/11/09

Accepted: 2022/11/15

Published online: 2023/04/22

Keywords:

*Quality of life, happiness, hope,
single-parent teenagers*

ABSTRACT

Background and Aim: The present study was conducted with the aim of predicting the quality of life based on happiness and hope in single-parent teenagers. **Methods:** The current research population was female elementary school students in Semnan city, from which 220 single parents (12 to 16 years old) who met the criteria for entering the study were selected according to the criteria. The measurement tools in this research included the World Health Organization Quality of Life Questionnaire (1991), Oxford Hills and Argyll Happiness Questionnaire (2002) and Schneider et al.'s Hope Questionnaire (1991) and statistical analysis using SPSS version 23 software and multiple regression test. It was used simultaneously. **Results:** The results showed that happiness variables and hope components (strategic thinking and agentic thinking) can explain 23.2% of the variance of quality of life and it is significant at a level less than 0.01. **Conclusion:** Based on the obtained results, it can be said that the quality of life of single-parent teenagers can be predicted with the help of hope and happiness.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Goli, M., Nemati Chelabi, B., Rakavandi, M., & Anvarian, S. (2023). Predicting the quality of life based on happiness and hope in single-parent teenagers. *jayps*, 4(1): 25-34

پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی

مونا گلی^۱، بهنام نعمتی چلابی^{۲*}، مهسا رکاوندی^۳ و احترام السادات انوریان^۴

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد واحد قم، قم، ایران.
۲. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.
۳. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران.
۴. کارشناس ارشد مشاوره توانبخشی، گروه مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، رودهن، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: زندگی با تنها یکی از والدین، احتمالاً مسائل و مشکلات مختلفی از جمله احساس تنهایی، احساس مسئولیت در مقابل طلاق، احساس تضاد در وفاداری به والدین، ناآگاهی درباره نحوه برخورد با تعارضات والدین، و مواجهه با ناستواری خانواده، بروز رفتار انحرافی و ارتکاب جرم، افسردگی، احساس کمبود، کناره‌گیری هیجانی، خشم، فرون‌کنشی، پرخاشگری و حواس‌پرتی، مشکل در سازش‌یافتگی با همسالان، همچنین عدم مهار خود، و اختلال مهار تکانه را برای کودک ایجاد می‌کند؛ لذا پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی انجام شد. روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه پژوهش دانش‌آموزان دختر دبستانی شهرستان سمنان بود، که از این میان ۲۲۰ نفر (۱۲ تا ۱۶ ساله) تک‌والدی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند با توجه به ملاک‌های ورود انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (۱۹۹۱)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد هیلز و آرگیل (۲۰۰۲) و پرسشنامه امیدواری اشنایدر و همکاران (۱۹۹۱) بود و تجزیه تحلیل آماری بوسیله نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ و آزمون رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که متغیرهای شادکامی و مولفه‌های امید (تفکر راهبردی و تفکر عاملی) می‌توانند ۲۳/۲ درصد از واریانس کیفیت زندگی را تبیین کنند و در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار است. نتیجه‌گیری: بنابراین نتایج بدست آمده می‌توان بیان کرد که به کمک امیدواری و شادکامی در نوجوانان تک‌والدی می‌توان کیفیت زندگی آنان را پیش‌بینی کرد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: علمی پژوهشی

صفحات: ۲۴-۲۵

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل:

Nemati_b1983@yahoo.com

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۲۳

تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۰۸/۱۸

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۸/۲۴

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۰۲

واژگان کلیدی

کیفیت زندگی، شادکامی، امید، نوجوانان تک‌والدی.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

گلی، م.، نعمتی چلابی، ب.، رکاوندی، م.، و انوریان، ا. (۱۴۰۲). پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی. *مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۴(۱): ۲۴-۲۵

مقدمه

کیفیت زندگی نیروی قدرتمندی در راستای هدایت حفظ و پیشبرد سلامت و تندرستی در جوامع و فرهنگ‌های مختلف می‌باشد (پرتوی، ۱۴۰۰). سازمان بهداشت جهانی چهار بعد سلامت جسمی روانی روابط اجتماعی و محیط زندگی را برای کیفیت زندگی در نظر گرفته است (هارلاتاد^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). به لحاظ اهمیت و دامنه فراگیر کیفیت زندگی و عوامل موثر بر آن همواره مورد توجه پژوهشگران بوده است، طی چند دهه اخیر کیفیت زندگی این باور را ایجاد کرده است که یکی از عواملی مرتبط با کیفیت زندگی، افزایش امید^۲ است (حیدری و همکاران، ۱۳۹۴). مطالعات متعدد نشان داده است که امیدواری می‌تواند یک عامل مؤثر در کاهش تنش زندگی نوجوان باشد (مورجنتالر^۳ و همکاران، ۲۰۱۶).

امید غنی‌کننده زندگی بوده و زیر بنای نگاه و تفسیر فرد در برابر سختی‌ها است. اینکه نسبت به آینده خوشبین باشد، انتظار موفقیت داشته باشد و برای رسیدن به آن هدف‌گذاری کند، به میزان امید فرد بستگی دارد (فلیچر^۴، ۲۰۱۸). امید زندگی انسان‌ها را هدف‌دار کرده و هنگام وجود مشکلات، ناملايمات، رنج‌ها، اندوه‌ها و مصائب گوناگون، ناگواری‌ها از فروپاشی روانی آنها جلوگیری کرده و مانع استیلاي یاس و دل‌سردی می‌شود (سایکو^۵ و همکاران، ۲۰۱۶). امید به عنوان ظرفیت ادراک شده برای تولید مسیرهایی به سمت هدف‌های مطلوب، در ارتباط با اهداف بوده و شامل دو بعد انگیزه ادراک شده و مسیرگذاری به سوی هدف است. لذا امید هنگامی نیرومند خواهد بود که احتمال دستیابی به هدف، فرد را به سوی آن برانگیخته و به تدارک راهبرد مؤثر برای حصول آن منجر شود. درحالی که تجارب منفی مکرر و موانع چالش‌برانگیز ولی برطرف نشدن به هیجانات منفی چون احساس یزد منجر شده و از هدف‌گذاری و انگیزه به

غیبت موقت یا دائم یکی از والدین به دلایل مختلف نظیر مرگ، طلاق، متارکه، تخلفات قانونی، زندانی بودن، اقتضاهای شغلی مانند خدمات نظامی، تولد نامشروع و سایر دلایل را پدیده تک‌والدی^۱ بودن می‌گویند. در این شرایط فرزند یا فرزندان تنها با یکی از والدین زندگی می‌کنند (معمدی، به پژوه و همکاران، ۱۴۰۰). نوجوانان تک‌والد به واسطه شرایطی که دارند، دچار مسائل و مشکلات گوناگونی می‌شوند (مسعودی، کلانترهرمزی و فرح بخش، ۱۳۹۷). زندگی با تنها یکی از والدین، احتمالاً مسائل و مشکلات مختلفی از جمله احساس تنهایی، احساس مسئولیت در مقابل طلاق، احساس تضاد در وفاداری به والدین، ناآگاهی در باره نحوه برخورد با تعارضات والدین، و مواجهه با ناستواری خانواده، بروز رفتار انحرافی و ارتکاب جرم، افسردگی (بوری‌نگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۵)، احساس کمبود، کناره‌گیری هیجانی، خشم (والدز^۳ و همکاران، ۲۰۱۱)، فرون‌کنشی، پرخاشگری و حواس‌پرتی، مشکل در سازش‌یافتگی با همسالان، همچنین عدم مهار خود، و اختلال مهار تکانه را برای کودک ایجاد می‌کند (فلوید^۴، ۲۰۱۱). همچنین گاهی تک‌والدها به دلیل فشارهای ناشی از مراقبت و مسئولیت خود در انجام کارکردهای والدینی، با کودک خود تعاملات نامناسب دارند که این همین موضوع می‌تواند در ایجاد تکانشگری در کودکانشان مؤثر باشد (مهدویان فرد، سپهری شاملو و زاهد، ۱۳۹۸). در بسیاری از موارد والدین دارای رفتارهای پرخاشگرانه، این رفتار را در برخورد با فرزندان خود بروز می‌دهند و این نحوه رفتار می‌تواند عواقب ناخواسته زیادی مثل اختلال توجه و اضطراب را در فرزندان ایجاد کند (میرجلیلی، زندوانیان و صالح‌زاده، ۱۳۹۹). بنابراین توجه به کیفیت زندگی^۵ فرزندان در خانواده‌های تک‌والدی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

6 Haraldstad
7 hope
8 Morgenthaler
9 Fletcher
10 Caycho

1 Single Parent
2 Boring
3 Valdez
4 Floyd
5 Quality of Life

این مفهوم نوعی ارزش‌یابی است که فرد از خود و زندگی‌اش به‌عمل می‌آورد و مواردی از قبیل رضایت از زندگی، فراوانی و شدت هیجان مثبت، نداشتن احساس منفی مانند افسردگی و اضطراب را شامل می‌شود و جنبه‌های مختلف آن به شکل شناخت‌ها و عواطف است (فراریو^۴ و همکاران، ۲۰۱۳) نوجوانانی که شاد هستند، زندگی طولانی‌تر، احساس رضایت بیشتر در فعالیت و همکاری‌های اجتماعی، و سلامتی و توانایی بالاتری برای حل و مقابله با مشکلات دارند (تسون لاک^۵ و همکاران، ۲۰۱۷). پژوهشگران افزایش شادی در نوجوانان را با وضعیت اشتها، خواب، حافظه، دوستی، روابط خانوادگی و درنهایت کاهش رفتارهای پرخطر مرتبط می‌دانند (جانگ^۶، ۲۰۱۶). همچنین نتایج مطالعه بیتسکو^۷ و همکاران (۲۰۰۸) نشان داد شادکامی در بهبود کیفیت زندگی نوجوانان نقش دارد. با توجه به آنچه بیان شد، پژوهش حاضر سعی در پیش‌بینی کیفیت زندگی نوجوانان تک‌والدی بر اساس نقش دو سازه امید و شادکامی دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی انجام شد. جامعه پژوهش حاضر دانش‌آموزان دختر دبستانی شهرستان سمنان بود، که از این میان ۲۲۰ نفر (۱۲ تا ۱۶ ساله) تک‌والدی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند با توجه به ملاک‌های ورود انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (۱۹۹۱)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد هیلز و آرگیل (۲۰۰۲) و پرسشنامه امیدواری اشناپدر و همکاران (۱۹۹۱) بود.

ابزار پژوهش

سوی آن جلوگیری می‌کند (وینتر-لیندکوئیست^۱، ۲۰۱۷). به نظر می‌رسد امیدواری، ارتباط بسیار نزدیکی با تندرستی، سلامت و کیفیت زندگی داشته باشد (مردیها^۲ و همکاران، ۲۰۲۲)؛ یکی از متغیرهایی که ارتباط نزدیکی با کیفیت زندگی رابطه دارد شادکامی^۳ است. امیدواری و شادکامی مهمترین انگیزه در انسان است (اسلامی، حاج‌حسینی و اژه‌ای، ۱۳۹۶). شادکامی، زمانی به‌دست می‌آید که فعالیت‌های زندگی افراد، بیشترین هم‌گرایی یا جور بودن را با ارزش‌های عمیق و توانایی و کارآمدی او در زمینه‌های مختلف داشته باشد و آنها نسبت به این ارزش‌ها و توانمندی‌ها متعهد گردند. تحت چنین شرایطی، احساس نشاط و اطمینان به‌وجود می‌آید (بشیرگنبدی و همکاران، ۱۳۹۸). این حالت را بیانگر افرادی معرفی شده که همبستگی بالایی بین آن و اندازه‌های خوشبختی و شادکامی به‌دست آورده است (مرمرچی نیا و ذوقی پادار، ۱۳۹۶). شادی یکی از مهمترین هیجان‌های مثبت است و این هیجان از جمله هیجان‌های اصلی انسان محسوب می‌شود و جزء نخستین هیجان‌هایی است که در جریان تحول بروز می‌کند (میکائیلی و صمدی‌فرد، ۱۳۹۸). شادکامی مقدار ارزش مثبتی است که یک فرد برای خود قائل می‌شود و دارای دو جنبه عوامل عاطفی - بیانگر تجربه هیجانی شادی، خشنودی و هیجان‌های مثبت فرد و - عوامل ارزیابی شناختی رضایت از قلمروهای مختلف زندگی بیانگر شادکامی می‌باشد (ایران‌پور، عرفانی و ابراهیمی، ۱۳۹۶). بین سلامت روانی، شادکامی و کیفیت زندگی همبستگی قوی وجود دارد و البته همگی آنها تحت تاثیر سبک زندگی افراد قرار دارند (اسلامی و همکاران ۱۳۹۲). شاد بودن از مهمترین نیازهای روانی بشر است که تأثیر عمده‌ای در شکل‌گیری شخصیت و سلامت روان دارد.

امتیاز این پرسشنامه بین ۶ تا ۴۸ خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر شادکامی خواهد بود و بالعکس. در پژوهش دهشیری و همکاران (۱۳۹۴) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش دهشیری و همکاران (۱۳۹۴) برای این پرسشنامه بالای ۰/۷۱ برآورد شد.

۳. پرسشنامه امید به زندگی ا شنایدر. پرسشنامه امیدواری که توسط ا شنایدر، هاریس، اندر سون، هولران، ایرونی و همکاران (۱۹۹۱) تهیه شده است دارای ۱۲ سوال بوده و شیوه نمره گذاری آن بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای است (سوالات ۳، ۷ و ۱۱ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود). این پرسشنامه دو زیر مقیاس عامل و راهبرد را اندازه‌گیری می‌کند: ۱- سنجش تفکر عاملی (۴ عبارت) سوالات، ۲، ۹، ۱۰ و ۱۲ سنجش تفکر راهبردی (۴ عبارت) سوالات، ۱، ۴، ۷ و ۸، و عبارت انحرافی (۴ عبارت) سوالات، ۳، ۵، ۶ و ۱۱. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات تک تک سوالات را با هم محاسبه نمائید. امتیازات بالاتر، نشان دهنده امید به زندگی بیشتر در فرد یا سخ دهنده خواهد بود و برعکس. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط استادان رشته مدیریت و مطالعه آزمایشی دانشگاه مشهد و تربیت معلم مورد بررسی و تایید قرار گرفته است (کریمیان، ۱۳۹۱). برایان و ونگروس (۲۰۰۱) همسانی درونی کل آزمون را ۰/۷۹۱ تا ۰/۷۱۱ بدست آورده‌اند.

یافته‌ها

میانگین و انحراف سن شرکت‌کنندگان ۱۳/۵۴ (۲/۲۹) بود. ۵۲/۷۲ درصد شرکت‌کنندگان با مادر و ۴۷/۲۸ درصد شرکت‌کنندگان با پدر زندگی می‌کردند. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ گزارش شده‌است.

۱. پرسشنامه کیفیت زندگی. کیفیت زندگی طری بود از سازمان بهداشت جهانی، که برای اولین بار در سال ۱۹۹۱ اجرا شد. هدف این طرح ایجاد ابزاری بین‌المللی و ناوابسته به فرهنگ جهت ارزیابی کیفیت زندگی افراد بود. این ابزار (پرسشنامه) ادراک افراد را نسبت به سیستم‌های ارزشی و فرهنگی و همچنین اهداف شخصی، استانداردها و نگرانی‌ها خود ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه ۴ حیطه وسیع را اندازه‌گیری می‌کند، که عبارتند از: سلامت جسمی، سلامت روانشناختی، روابط اجتماعی و محیط. علاوه بر این موارد این پرسشنامه سلامت عمومی را نیز می‌تواند ارزیابی کند. آیتم‌های پرسشنامه نیز بر روی یک مقیاس ۵ گزینه‌ای ارزیابی می‌شود. تحقیقات انجام شده در مورد مشخصات روانسنجی فرم کوتاه پرسشنامه کیفیت زندگی نشان دهنده اعتبار افتراقی، اعتبار محتوا، پایایی درونی (الفای کرونباخ، سلامت جسمی ۰/۸۰، سلامت روانشناختی ۰/۷۶، روابط اجتماعی ۰/۶۶ و محیط ۰/۸۰) و پایایی مناسبی است. برای بررسی روایی و پایایی در ایران این پرسشنامه در پژوهش نجات و همکاران (۱۳۸۵) بر روی ۱۱۶۷ نفر از مردم تهران انجام گرفت. شرکت کنندگان به دو گروه دارای بیماری مزمن و غیرمزمن تقسیم شدند. پایایی آزمون بازآزمون برای زیرمقیاس‌ها برای سلامت جسمی ۰/۷۰، سلامت روانی ۰/۷۳، روابط اجتماعی ۰/۵۵، سلامت محیط ۰/۸۴ به دست آمد. سازگاری درونی نیز با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد که برای زیرمقیاس‌ها برای سلامت جسمی ۰/۷۷، سلامت روانی ۰/۷۷، روابط اجتماعی ۰/۷۵، سلامت محیط ۰/۸۴ به دست آمد.

۲. پرسشنامه استاندارد شادکامی آکسفورد هیلز و آرگیل ۲۰۰۲ فرم کوتاه. پرسشنامه شادکامی آکسفورد توسط هیلز و آرگیل (۲۰۰۲) که دارای ۸ سوال می‌باشد و بر اساس طیف شش گزینه‌ای لیکرت به سنجش شادکامی می‌پردازد (سوالات ۱، ۴ و ۸ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود). برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه‌های پرسشنامه را با هم جمع کنید. دامنه

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش									
متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	چولگی	کشیدگی	ضریب تحميل	VIF	دوربین واتسون
کیفیت زندگی	۶۱/۱	۱۵/۱۷۹	۳۷	۸۸	۰/۱۱۴	-۱/۵۷۵	ملاک	ملاک	
شادکامی	۲۳/۱	۶/۸۲۵	۱۲	۴۱	۰/۷۱۱	۰/۳۸۵	۰/۹۴	۱/۰۶۴	۱/۶۴۲
نمره کل امید	۲۵/۳۳	۸/۸۷۷	۱۰	۴۰	-	-۱/۰۹۱	-	-	
تفکر عاملی	۱۳/۶	۷/۱۱۲	۴	۲۸	۰/۰۵۷	-۱/۳۱۴	۰/۷۰۸	۱/۴۱۲	
تفکر راهبردی	۱۱/۸	۲/۶۰۲	۴	۱۳	-	۱/۹۲۹	۰/۶۸۶	۱/۴۵۸	

ضریب تحمل بالاتر از ۰/۱۰ است، همخطی در متغیرهای پژوهش رخ نداده است. به منظور بررسی استقلال مشاهدات (استقلال مقادیر باقی مانده یا خطاها) از یکدیگر از آزمون دوربین-واتسون (۱/۶۴۲) استفاده شد که حاکی از رعایت شدن مفروضه استقلال خطاهاست. همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۲ گزارش شده است.

به منظور بررسی مفروضه نرمال بودن توزیع تک متغیر مقادیر کشیدگی و چولگی و به منظور ارزیابی مفروضه همخطی بودن عامل تورم واریانس^۱ (VIF) و ضریب تحمل^۲ مورد بررسی قرار گرفت. بررسی داده‌های پژوهش حاضر نشان داد که ارزش‌های چولگی و کشیدگی آماری متغیرهای پژوهش حاضر بین ± 2 قرار دارد، بنابراین از این نظر داده‌ها به صورت مطلوب توزیع شده‌اند. همچنین با توجه به ارزش عامل تورم واریانس که کمتر از ۱۰ و

جدول ۲. همبستگی بین متغیرهای پژوهش					
متغیر	۱	۲	۳	۴	۵
کیفیت زندگی	۱				
شادکامی	۰/۳۳۶**	۱			
نمره کل امید	۰/۳۸۵**	۰/۱۹۳**	۱		
تفکر عاملی	۰/۲۱۹**	۰/۱۸۲**	۰/۷۸۱**	۱	
تفکر راهبردی	۰/۳۷۱**	۰/۱۳۳**	۰/۷۵۸**	۰/۱۹۰**	۱

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

یافته‌ها نشان داد رابطه کیفیت زندگی با شادکامی (I=۰/۳۳۶) و امید (I=۰/۳۸۵) مثبت و در سطح ۰/۰۱ درصد معنادار است. همبستگی کیفیت زندگی با تفکر عاملی (I=۰/۲۱۹) و تفکر راهبردی (I=۰/۳۷۱) مثبت و

در سطح ۰/۰۱ درصد معنادار است. برای تعیین میزان نقش هر یک از مولفه‌ها در پیش‌بینی کیفیت زندگی از رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد (جدول ۳).

جدول ۳. نتایج آزمون مدل رگرسیونی پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی					
مدل	مجموع مجذورات آزادی	درجه مجذورات	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
مدل تعدیل شده	R ^۲	R ^۲	R		

2 tolerance

1 variance inflation factor

رگرسیون	۱۱۷۲۷/۹۹۸	۳	۳۹۰۹/۳۳۳		
باقیمانده	۳۸۷۳۲/۵۹۸	۲۱۶	۱۷۹/۳۱۸	۰/۴۸۲	۰/۲۲۲
کل	۵۰۴۶۰/۵۹۵	۲۱۹		۰/۰۰۱	۲۱/۸۰۱

شادکامی و مولفه‌های امید (تفکر راهبردی و تفکر عاملی) می‌توانند ۲۳/۲ درصد از واریانس کیفیت زندگی را تبیین کنند. برای تعیین نقش منحصر به فرد هر یک از متغیرهای پیش‌بین از آزمون تی استفاده شد (جدول ۴).

با توجه به جدول ۳ ($F=21/801$ و $P=0/001$) مدل از نظر آماری معنادار است و نشان می‌دهد حداقل یکی از متغیرهای پیش‌بین به‌طور معنادار متغیر ملاک را پیش‌بین می‌کند. همچنین ضریب همبستگی چندگانه ۰/۴۸۲ و ضریب تعیین ۰/۲۲۲ نشان می‌دهد متغیرهای

جدول ۴. ضرایب استاندارد، غیراستاندارد و آماره تی برای پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی

متغیر پیش‌بین	ضریب b	SE	ضریب β	T	سطح معناداری
ثابت	۳۲/۴۰۳	۳/۷۹۴		۸/۵۴۱	۰/۰۰۱
شادکامی	۰/۶۱	۰/۱۳۶	۰/۲۷۴	۴/۵۰۱	۰/۰۰۱
تفکر عاملی	۰/۲۸۲	۰/۱۵۸	۰/۱۱	۱/۷۸۱	۰/۰۷۶
تفکر راهبردی	۰/۸۶۶	۰/۱۶۹	۰/۳۱۳	۵/۱۳۶	۰/۰۰۱

کیفیت زندگی با تفکر عاملی و تفکر راهبردی مثبت و معنادار است. برای تعیین میزان نقش هر یک از مولفه‌ها در پیش‌بینی کیفیت زندگی از رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد متغیرهای شادکامی و مولفه‌های امید (تفکر راهبردی و تفکر عاملی) می‌توانند ۲۳/۲ درصد از واریانس کیفیت زندگی را تبیین کنند. برای تعیین نقش منحصر به فرد هر یک از متغیرهای پیش‌بین از آزمون تی استفاده شد. تفکر راهبردی سهم یگانه بیشتری در پیش‌بینی کیفیت زندگی دارد.

بر اساس نتایج جدول ۴، آزمون معناداری t در رگرسیون برای ضریب شادکامی ($\beta = 0/274$) و تفکر راهبردی ($\beta = 0/313$) در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار است. تفکر راهبردی سهم یگانه بیشتری در پیش‌بینی کیفیت زندگی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی انجام شد. جامعه پژوهش حاضر دانش‌آموزان دختر دبستانی شهرستان سمنان بود، که از این میان ۲۲۰ نفر (۱۲ تا ۱۶ ساله) تک‌والدی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند با توجه به ملاک‌های ورود انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (۱۹۹۱)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد هیلز و آرگیل (۲۰۰۲) و پرسشنامه امیدواری اشنایدر و همکاران (۱۹۹۱) بود و تجزیه تحلیل آماری بوسیله نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ و آزمون رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه کیفیت زندگی با شادکامی و امید مثبت و معنادار است. همبستگی

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی کیفیت زندگی براساس شادکامی و امید در نوجوانان تک‌والدی انجام شد. جامعه پژوهش حاضر دانش‌آموزان دختر دبستانی شهرستان سمنان بود، که از این میان ۲۲۰ نفر (۱۲ تا ۱۶ ساله) تک‌والدی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند با توجه به ملاک‌های ورود انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (۱۹۹۱)، پرسشنامه شادکامی آکسفورد هیلز و آرگیل (۲۰۰۲) و پرسشنامه امیدواری اشنایدر و همکاران (۱۹۹۱) بود و تجزیه تحلیل آماری بوسیله نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ و آزمون رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه کیفیت زندگی با شادکامی و امید مثبت و معنادار است. همبستگی

ایجاد کرد. در این پژوهش، امکانات تیم تحقیق به‌گونه‌ای بود که ۲۲۰ نفر از دانش‌آموزان استان سمنان، انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند، اما پیشنهاد می‌گردد این موضوع در جامعه آماری جوانان، کارمندان، مسئولین رده یک کشوری و جوامع گوناگون آماری، به‌طور گسترده‌تری مورد مطالعه قرار گیرد تا بتوان به نتایج پایدارتری درباره رابطه کیفیت زندگی با امیدواری شادکامی در افراد دست یافت.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند. پس از اتمام پژوهش گروه گواه نیز تحت مداخله قرار گرفتند.

تشکر و قدردانی

پژوهش‌گران مرا تب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت‌کنندگان این پژوهش و تمامی کسانی که در روند این مطالعه همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

نویسندگان این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

References

- Alipour A, Noorbala AA, Azehi J, Motiean H. (2000). Happiness and immune system function. *J Psychol*;4(3):219-33
- Arzeen N, Anis-ul-Haque M, Arzeen S. (2013). An Investigation of relationship between wisdom and subjective wellbeing for a sample of Pakistani adolescents. *FWU J Soc Sci*, 7(1):39-46.
- Bitsko MJ, Stern M, Dillon R, Russell EC, Laver J. (2008). Happiness and Time Perspective as Potential Mediators of Quality of Life and Depression in Adolescent Cancer. *Pediatr Blood Cancer*. 50(3): 613-9.
- Boring JL, Sandler IN, Tein J-Y, Horan JJ, Vélez CE. (2015). Children of divorce-coping with

کنار آمدن با این عوامل، به‌ویژه در سنین اولیه نوجوانی، در سلامت روانی افراد نیز بسیار اهمیت بسزایی داشته و کیفیت زندگی آنان را تحت الشعاع قرار می‌دهد. از طرفی، دوره نوجوانی با تغییرات گسترده‌ای در زمینه‌های شناختی، عصبی - زیستی و اجتماعی همراه است (ستوده، ۲۰۱۰). شادی و آرامش روحی، زمینه‌های باروری خرد و اندیشه را به‌وجود می‌آورد (ارزین و همکاران، ۲۰۱۳). تحقیقات نشان داده است افراد امیدوار و خوش‌بین به‌واسطه خلق بالا، ایمنی بهتری دارند (سگستر و هم‌کاران، ۱۹۹۸). همچنین، افزایش شادکامی بر عملکرد شغلی تأثیر مستقیم داشته و به افزایش بهره‌وری و کاهش رفتارهایی نظیر غیبت، تأخیر و کم‌کاری می‌انجامد (ارگلی، ۲۰۰۱) و از آنجا که عدم شادکامی بر عملکرد افراد تأثیر منفی می‌گذارد، این مسئله حایز اهمیت است. افراد شاد دارای عزت‌نفس بالا، روابط دوستانه محکم و اعتقادات مذهبی معنی‌دار هستند (مایرز، ۲۰۰۲). تحقیقات نشان می‌دهند شادی، صرف‌نظر از چگونگی کسب آن می‌تواند سلامت جسمانی را بهبود بخشد و در نتیجه باعث افزایش کیفیت زندگی شود. افرادی که شاد هستند، احساس امنیت بیشتری می‌کنند، آسان‌تر تصمیم می‌گیرند، دارای روحیه مشارکتی بیشتری بوده و نسبت به کسانی که با آنها زندگی می‌کنند نیز بیشتر احساس رضایت دارند (مایرز، ۱۹۹۶). از طرفی، شادکامی نقطه مقابل افسردگی است و پژوهش‌های زیادی نشان داده است افسردگی با ضعف سیستم ایمنی بدن ارتباط داشته و فقدان آن می‌تواند ضعف ایمنی را از بین ببرد. همچنین شادکامی و خلق مثبت بر عملکرد بهتر دستگاه ایمنی می‌افزاید (علی‌پور و همکاران، ۲۰۰۰). از آنجا که دوره نوجوانی با تغییرات گسترده‌ای در زمینه‌های شناختی یا عصبی - زیستی و اجتماعی همراه است، جا دارد تحقیقات طولی متناسب با کیفیت زندگی در سنین نوجوانی و پیگیری امیدواری و شادکامی نوجوانان مورد بررسی در سال‌های متوالی انجام پذیرد تا از این طریق بتوان برنامه‌های رفتاری سنجیده شده و مؤثر در ایجاد شادکامی، همچنین ایجاد محیط‌هایی شادی‌بخش که زیربنای علمی دارند را در مجموعه‌های تربیتی کشور، پایه‌گذاری و آینده شادتری را در کشور

- Quality of Life among Adolescent with Thalassemia: A Cross-sectional Study in Indonesia. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, 10(G), 667-673.
- Marmarchi Nia, M., & Zoghi Paydar, M. (2017). The effectiveness of treatment based on acceptance and commitment on the hope and happiness of adolescent girls under welfare. *Applied Psychology*, 11(2), 157-174.
- Masoudi, N., Kalanterhormzi, Atusa., and Farah Bakhsh, Kiyomarth. (2018). The effectiveness of child-centered play therapy on self-control and improving impulsive behaviors in single-parent children. *Child Mental Health (Child Psychology)*, 5(4), 67-79.
- Mirjalili, R., Zandavani, A., & Salehzadeh, M. (2020). Comparing perceptions of the classroom environment, academic vitality and bullying in children with single-parent and normal families. *Women and Family Studies*, 8(3), 161-183.
- Morgenthaler, T. I., Hashmi, S., Croft, J. B., Dort, L., Heald, J. L., & Mullington, J. (2016). High school start times and the impact on high school students: what we know, and what we hope to learn. *Journal of clinical sleep medicine*, 12(12), 1681-1689.
- Motamedi, F., Behpajoh, A., Shokohi Yekta, M., Afrooz, Gh., & Ghobari Bonab, B. (2021). The effectiveness of emotional intelligence training on the social adjustment components of single-parent teenage girls with emotional and behavioral problems. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 22(1), 79-92.
- Myers DG. (1996). Close relationships and quality of life. In: Kahneman D, Diener E, Schwarz N. *Well-Being: The foundation of hedonic*. New York: Russell Sage Pub, 374-91.
- Myers DG. (2002). *Exploring psychology*. 3rd ed. New York: Worth Pub.
- Partovi, L. (2021). Occurrence of risky behaviors with emphasis on the quality of life among teenagers and young people. *Social welfare*, 21(81), 195-240.
- Segerstrom SC, Taylor SE, Kemeny ME, Fahey JL. (1998). Optimism is associated with mood, coping, and immune change in response to stress. *J Pers Soc Psychol*;74(6):1646-55.
- Shahraki Sanavi, F., Navidian, A., Ansari Moghadam, A., & Farji Shoi, M. (2011). Examining the relationship between family communication patterns and the quality of life of adolescents. *Family Counseling and Psychotherapy*, 1(1), 101-114.
- Sutodeh H. (2010). *Social pathology*. Tehran: Avaye Noor Pub
- divorce: A randomized control trial of an online prevention program for youth experiencing parental divorce. *J Consult Clin Psychol*, 83(5): 999-1005
- Caycho, T., Castilla, H., & Ventura-León, J. L. (2016). Hope in teenagers and young peruvian: differences by sex and age. *Psychologia. Avances de la Disciplina*, 10(2), 33-41.
- Eslami, M., Haj Hosseini, M., & Ejei, J. (2017). Hope in the attitudes of single-parent students: children of divorce. *New Educational Thoughts*, 13(1): 45-52.
- Eslami, R., Hashemian, P., Jarahi, L., & Modares Gharavi, M. (2013). The effectiveness of the group reality therapy approach on the happiness and quality of life of poorly supervised adolescents in Mashhad. *Journal of the Faculty of Medicine of Mashhad University of Medical Sciences*, 56(5), 306-300.
- Fararouei M, Brown IJ, Akbartabar M, Haghghi R. (2013). Happiness and Health Behavior in Iranian Adolescent Girls. *J Adolesc*, 36(6): 1187-92.
- Fletcher, J. (2018). Crushing hope: short term responses to tragedy vary by hopefulness. *Social Science & Medicine*, 201, 59-62.
- Floyd S. (2011). Book review: the children of divorce. *Christian Education Journal*, 8(2): 421-428.
- Haraldstad, K., Wahl, A., Andenæs, R., Andersen, J. R., Andersen, M. H., Beisland, E.,... & Helseth, S. (2019). A systematic review of quality-of-life research in medicine and health sciences. *Quality of life Research*, 28(10), 2641-2650.
- Heydari Sangalji, M., Rasouli, M., Shirinabadi Farahani, A., Shakeri, N., & Ilkhani, M. (2015). Relationship between spiritual attitude and hope with the quality of life of adolescents with chronic disease. *Medical Ethics*, 9(34), 143-163.
- Iranpour, M., Erfani, N., & Ebrahimi Mohammad Ismail. (2017). Predicting the quality of life and happiness based on students' time perspectives. *Psychiatric Nursing*, 5 (6), 8-15
- Jang HJ. (2016). Comparative Study of Health Promoting Lifestyle Profiles and Subjective Happiness in Nursing and Non-Nursing Students. *Adv Sci Technol Lett*, 128: 78-82.
- Mahdovian Fard, Rahela, Sepehari Shamlou, Zohra, and Zahid, Hoda. (2019). The effect of life review therapy on feelings of loneliness and resilience of single-parent divorced mothers. *Women and Family Studies*, 7(2), 137-155.
- Mardhiyah, A., Mediani, H. S., Panduragan, S. L., Yosep, I., & Lindayani, L. (2022). Hope and

- Tsun Luk T, Ping Wang M, Tung Leung L, Wu Y, Chen J, et al. (2017). Associations of Perceived Interparental Relationship, Family Harmony and Family Happiness with Smoking Intention in Never-Smoking Chinese Children and Adolescents: A Cross-Sectional Study. *BMJ Open*. 7(10): e017523.
- Valdez CR, Mills CL, Barrueco S, Leis J, Riley AW. (2011). A pilot study of a family-focused intervention for children and families affected by maternal depression. *J Fam Ther*. 33(1): 3-19.
- Winther-Lindqvist, D. (2017). Time together–Time apart: Nothingness and hope in teenagers. In *Nothingness* (pp. 143-167). Routledge.

